

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4101-027-01/2014

P/14/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów

T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06

lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/027 — Wykonywanie zadań oświatowych przez jednostki samorządu terytorialnego w latach 2011-2014

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie

Kontroler Barbara Lew, starszy inspektor k. p., upoważnienie do kontroli nr 91556 z dnia 14 listopada 2014 r.

Urszula Dziedzic, główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli nr 91573 z dnia 8 grudnia 2014 r.

[dowód: akta kontroli str. 1-4]

Jednostka kontrolowana Urząd Gminy w Jodłowej, 39-225 Jodłowa

Kierownik jednostki kontrolowanej Robert Mucha, Wójt Gminy Jodłowa od dnia 22 listopada 2010 r.

[dowód: akta kontroli str.5-8]

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Gmina Jodłowa (zwana dalej Gminą) zapewniła prowadzonym placówkom oświatowym warunki niezbędne do realizacji zadań statutowych, które poprzedzone były diagnozą potrzeb w tym zakresie. W kontrolowanym okresie na wydatki w oświacie przeznaczono kwotę 20.694 tys. zł. Środki otrzymane w ramach części oświatowej subwencji ogólnej stanowiły kwotę 17.039 tys. zł, i pokrywały 82,3% wydatków oświatowych. Pozostałe wydatki Gmina pokrywała z otrzymanych dotacji, środków europejskich oraz środków własnych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

1. Nieprzedstawiania Radzie Gminy informacji o stanie realizacji zadań oświatowych szkół z terenu Gminy w okresie objętym kontrolą, co stanowiło naruszenie art. 5a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty².
2. Niedostosowania w Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej liczby stanowisk komputerowych do liczby uczniów na zajęciach komputerowych, w klasach IV-V, co było niezgodne z wymogami określonymi w § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych³.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

³ Dz. U. z 2012 r. poz. 204 ze zm.

3. Niesprawowania przez organ prowadzący szkoły nadzoru, o którym mowa w art. 34a ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, tj. w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów. Organ prowadzący nie wyznaczył pracownika do realizacji powyższego zadania, brak było również dokumentów potwierdzających wykonanie takiego nadzoru.

Ponadto NIK zwraca uwagę, iż w Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej nie spełniono warunku określonego w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁴ (zwanego dalej rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej), w ten sposób, że nie zapewniono podczas zajęć osobnego komputera każdemu uczniowi klas II-III.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

1. Zapewnienie szkołom i placówkom oświatowym warunków do realizacji zadań statutowych.

1.1 Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych

1.1.1 W roku szkolnym 2014/2015 Gmina prowadziła niżej wymienione placówki:

- Zespół Szkół Nr 1 w Jodłowej, w skład którego wchodziło gimnazjum, szkoła podstawowa i oddział przedszkolny,
- Szkołę Podstawową Nr 2 w Jodłowej, w skład której wchodziła szkoła podstawowa i oddział przedszkolny,
- Szkołę Podstawową Nr 3 w Jodłowej Wisowej, w skład której wchodziła szkoła podstawowa i oddział przedszkolny,
- Szkołę Podstawową w Dęborzynie, w skład której wchodziła szkoła podstawowa i oddział przedszkolny,
- Szkołę Podstawową w Dębowej, w skład której wchodziła szkoła podstawowa i oddział przedszkolny.

W gimnazjum było 8 oddziałów, w których łącznie uczyło się 185 uczniów, średnio w oddziale było 23 dzieci. W 5 szkołach podstawowych z 30 oddziałami uczyło się 321 uczniów, średnio w oddziale było 11 dzieci, W 5 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych z 6 oddziałami⁵, w których uczyło się 93 uczniów, średnio w oddziale było 16 dzieci.

W dniu 29 grudnia 1995 r. Rada Gminy w Jodłowej (zwana dalej Radą Gminy) podjęła uchwałę w sprawie utworzenia Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Jodłowej (zwany dalej GZEAS), celem obsługi szkół.

[dowód: akta kontroli str.9-28]

Uchwałą Rady Gminy nr XVI/14/04 z dnia 18 czerwca 2004 r. przyjęto Strategię Rozwoju Gminy do 2013 r. (zwana dalej Strategią). W Strategii, w części dotyczącej strefy społecznej, przedstawiono m.in. sytuację demograficzną oraz analizę społeczeństwa Gminy pod względem wieku i wykształcenia.

Do celów strategicznych wyznaczających podstawowe kierunki rozwoju Gminy przyporządkowano 24 cele operacyjne, precyzujące kierunki działań w tym m.in.:

- modernizację bazy edukacyjnej, poprzez remonty budynków oświatowych i budowę zaplecza przy szkołach;

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 977 ze zm.

⁵ Po 1 oddziale w szkołach podstawowych i 2 oddziały w Zespole szkół nr 1

- poprawę dostępu do oferty edukacyjnej, poprzez dostosowywanie profilu szkolnictwa zawodowego dla potrzeb rynku i inwestorów, wprowadzanie i wdrażanie nowoczesnych form i metod kształcenia dla młodzieży, stworzenie i rozwijanie systemu pomocy dla osób wybitnie uzdolnionych oraz rozwój kształcenia pozaszkolnego.

W dniu 12 listopada 2014 r. przyjęto Strategię Rozwoju Gminy Jodłowa na lata 2014-2020. W diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej ujęto m.in. ilość placówek oświatowych na terenie Gminy, wraz z dostępem do sal gimnastycznych; analizę powierzchni dydaktycznej przypadającej na 1 ucznia; liczbę uczniów przypadającą na jednego nauczyciela, liczbę nauczycieli zatrudnionych na terenie Gminy oraz przedstawiono prognozę liczby uczniów na lata następne. Celem Strategii były działania zmierzające do poprawy życia w sferze technicznej, infrastrukturalnej, gospodarczej, a także stymulacja do podejmowania kroków na rzecz rozwiązywania problemów społecznych – walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami czy wykluczeniem społecznym. Jednym z celów strategicznych było stworzenie warunków m.in. dla rozwoju społeczności lokalnej, poprzez budowę kapitału społecznego z zapewnieniem wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, tj.:

- opracowanie systemu realizacji potrzeb inwestycyjnych w szkołach,
- remont, modernizacja i rozbudowa placówek oświatowych na terenie Gminy,
- budowa sal gimnastycznych przy szkołach,
- poprawa wyposażenia szkół w sprzęt dydaktyczny,
- stworzenie różnorodnej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży,
- popularyzacja nauki języków obcych wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy.

Do monitorowania Strategii wyznaczono następujące mierniki (bez określania ich wartości):

- odsetek młodzieży podejmującej po gimnazjum naukę w szkole średniej,
- liczbę studiującej młodzieży,
- liczbę godzin języków obcych w szkołach i dzieci objętych zajęciami pozalekcyjnymi,
- wyniki sprawdzianów uczniów klas VI,
- wyniki egzaminów gimnazjalnych.

W okresie objętym kontrolą każda ze szkół posiadała „Roczne plany pracy szkoły” „Koncepcję pracy szkoły” lub „Koncepcję funkcjonowania i rozwoju szkoły”, w których zawarto główne cele i zadania do zrealizowania przez szkoły, oraz spodziewane efekty. W powyższych dokumentach nie określano konkretnych potrzeb dotyczących doksztalcenia i doskonalenia nauczycieli. Dyrektorzy składając arkusze organizacyjne na poszczególne lata, dołączali informacje dotyczące m. in. wykształcenia nauczycieli. W każdym roku badanego okresu nauczyciele, którym powierzono do realizacji zajęcia edukacyjne, posiadali wykształcenie niezbędne do prowadzenia takich zajęć.

Ponadto Gmina posiadała: „Plan Odnowy Miejscowości Dęborzyn na lata 2007-2013”, „Plan Odnowy Miejscowości Jodłowa na lata 2008-2015” i „Plan Odnowy Miejscowości Dębowa na lata 2009-2015”.

W w/w Planach opisano działania związane ze sferą społeczno-kulturalną i gospodarczą życia mieszkańców, które miały wpłynąć na poprawę jego estetyki oraz stanu bezpieczeństwa. Ponadto ujęto zadania obejmujące remonty wraz

z termoizolacją szkół, wymianą okien, budowę zaplecza sportowego dla dzieci i młodzieży wraz z niezbędną infrastrukturą itp.

W okresie objętym kontrolą dwukrotnie zmieniono powyższe plany:

- w związku z uchwałą Zebrania Wiejskiego Sołectwa Dęborzyn z dnia 4 listopada 2013 r. Rada Gminy wprowadziła zmiany w Planie, poprzez dodanie zadań dotyczących budowy zespołu boisk sportowych wraz z urządzeniem terenu oraz wykonania placu zabaw dla dzieci przy szkole podstawowej;
- w związku z uchwałą Zebrania Wiejskiego Sołectwa Jodłowa Dolna z dnia 7 listopada 2013 r. Rada Gminy wprowadziła zmianę w Planie, polegającą na dodaniu zadania obejmującego budowę placu zabaw w Jodłowej Górnej i Jodłowej Wisowej oraz doposażenie istniejącego placu zabaw w Jodłowej Dolnej.

W 2013 r. przeprowadzono analizę Strategii obowiązującej do 2013 r. Dodatkowo na zebraniach wiejskich informowano mieszkańców o zrealizowanych zadaniach i inwestycjach. Na posiedzeniach Komisji Infrastruktury Społecznej, Oświaty, Kultury i Zdrowia przedstawiano i analizowano m.in. efekty pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej w poszczególnych szkołach, sytuację finansową oświaty po I półroczu poszczególnych lat objętych badaniem oraz przygotowanie szkół do rozpoczęcia następnego roku szkolnego, aktualny wymiar czasu pracy nauczycieli, letni i zimowy wypoczynek młodzieży z uwzględnieniem dzieci z rodzin patologicznych.

Zadania ujęte w w/w Strategii, oprócz remontu budynku Zespołu Szkół nr 1 w Jodłowej, zostały zrealizowane w całości. Zadanie obejmujące dostosowanie i odnowienie obiektu w/w szkoły do potrzeb gimnazjum, zostało zrealizowane częściowo. Wójt wyjaśnił, że całość zadania planuje się do wykonania w okresie realizacji Strategii na lata 2014-2020.

[dowód: akta kontroli str. 29-243, 1250-1251]

Zgodnie z art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty *organ wykonawczy jest w terminie do 31 października, przedstawia organowi stanowiącemu jest informację o stanie realizacji zadań oświatowych tej jednostki za poprzedni rok szkolny, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminów.*

W okresie objętym kontrolą Wójt nie przedstawiał Radzie Gminy informacji o stanie realizacji zadań oświatowych szkół z terenu Gminy, w tym o wynikach sprawdzianów przeprowadzanych na zakończenie szkoły podstawowej oraz egzaminów na zakończenie gimnazjum, za poszczególne lata szkolne 2010/2011 – 2013/2014.

Wójt wyjaśnił, iż zagadnienia te były dyskutowane na komisjach Rady Gminy, a także na spotkaniach Dyrektorów z Wójtem, jednakże nie były one przedstawiane Radzie Gminy ze względu na przeoczenie.

[dowód: akta kontroli str.252-253]

W kontrolowanym okresie w Gminie nie skorzystano z dyspozycji określonej w art. 48 ust. 1 ustawy o systemie oświaty i nie powołano rady oświatowej. W okresie tym do Urzędu Gminy, ani do szkół funkcjonujących na terenie Gminy nie wpłynęły żadne skargi wskazujące na problemy związane z realizacją zadań oświatowych.

[dowód: akta kontroli str. 244-251]

Na obradach Komisji Infrastruktury Społecznej, Oświaty i Zdrowia Rady Gminy dokonywano m.in. analizy pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej w poszczególnych szkołach. Omawiano potrzeby kształcenia, wychowania i opieki uczniów w oddziałach zerowych, szkołach podstawowych i gimnazjum, potrzeby kadrowe, wyniki sprawdzianów i egzaminów. W wyniku tych analiz formułowano

wnioski zmierzające do uzyskania lepszych efektów w kształceniu, wychowaniu i opiece w szkołach i oddziałach przedszkolnych na terenie Gminy.

W środkach finansowych przekazywanych szkołom uwzględniano uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wysokość subwencji oświatowej przekazywanej przez Gminę i przeznaczonej dla uczniów niepełnosprawnych zależała od ilości uczniów i stopnia ich niepełnosprawności. Dyrektorzy szkół składając arkusze organizacyjne na dany rok szkolny dołączali informacje o liczbie uczniów wymagających nauczania specjalnego i indywidualnego.

[dowód: akta kontroli str. 198-245, 254]

Udział dzieci zamieszkujących Gminę objętych wychowaniem przedszkolnym, w oddziałach przedszkolnych znajdujących się w szkołach na terenie gminy przedstawiał się następująco:

- w roku szkolnym 2011/2012 na terenie Gminy zamieszkiwało 55 trzylatków, 50 czterolatków i 52 pięciolatków, z tego do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 2 trzylatków (4%), 8 czterolatków (16%) i 25 pięciolatków (48%),
- w roku szkolnym 2012/2013 na terenie Gminy zamieszkiwało 67 trzylatków, 55 czterolatków i 50 pięciolatków, z tego do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 3 czterolatków (5%) i 19 pięciolatków (38%),
- w roku szkolnym 2013/2014 na terenie Gminy zamieszkiwało 62 trzylatków, 67 czterolatków i 55 pięciolatków, z tego do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 2 czterolatków (3%) i 55 pięciolatków (100%),
- w roku szkolnym 2014/2015 na terenie Gminy zamieszkiwało 78 trzylatków, 62 czterolatków i 67 pięciolatków, z tego do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 6 czterolatków (10%) i 67 pięciolatków (100%).

W kontrolowanym okresie liczba dzieci 6 – letnich na terenie Gminy, w poszczególnych latach szkolnych przedstawiała się następująco: w 2011/2012 – 49 dzieci, w 2012/2013 – 52 dzieci, w 2013/2014 – 50 dzieci oraz w 2014/2015 – 55 dzieci.

Wszystkie dzieci sześciolatnie w okresie objętym kontrolą realizowały obowiązek szkolny, w tym w roku 2014/2015 – 31 dzieci rozpoczęło naukę w szkole podstawowej, a 24 dzieci realizowało obowiązek przedszkolny w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych na terenie Gminy.

Wójt podał, iż w okresie objętym kontrolą wszystkie dzieci, których dotyczył roczny obowiązek przygotowania przedszkolnego zostały przyjęte do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Gmina nie prowadzi przedszkola, jednak tam gdzie jest miejsce w oddziałach przedszkolnych przyjmowane są również 4 latki, a czasem nawet 3 latki, w przypadku zgłoszenia takiego zapotrzebowania przez rodziców. Niektórzy rodzice mieszkający na terenie Gminy dowożą swoje dzieci do przedszkoli znajdujących się na terenie innych gmin, a Gmina ponosi z tego tytułu koszty.

[dowód: akta kontroli str. 9, 182-183, 1252-1253]

1.1.2 Zatrudnienie nauczycieli mianowanych i dyplomowanych w ogólnej liczbie nauczycieli w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę, kształtowało się następująco w poszczególnych latach szkolnych:

- w 2009/2010 zatrudniano 89 osób (74,19 etatu), w tym 36 nauczycieli dyplomowanych (33,39 etatu) i 19 nauczycieli mianowanych (16,89 etatu), którzy stanowili 61,80% ogółu nauczycieli,
- w 2010/2011 zatrudniano 85 osób (73,37 etatu), w tym 40 nauczycieli dyplomowanych (38 etatów) i 14 nauczycieli mianowanych (13,22 etatu), którzy stanowili 63,53% ogółu nauczycieli,

- w 2011/2012 zatrudniano 86 osób (97,56 etatu), w tym 41 nauczycieli dyplomowanych (33,62 etatu) i 18 nauczycieli mianowanych (14,95 etatu), którzy stanowili 68,6% ogółu nauczycieli,
- w 2012/2013 zatrudniano 75 osób (63,60 etatu), w tym 35 nauczycieli dyplomowanych (31,78 etatu) i 21 nauczycieli mianowanych (17,84 etatu), którzy stanowili 74,67% ogółu nauczycieli,
- w 2013/2014 zatrudniano 77 osób (64,82 etatu), w tym 33 nauczycieli dyplomowanych (31 etatów) i 23 nauczycieli mianowanych (19,29 etatu), którzy stanowili 72,73% ogółu nauczycieli,
- w 2014/2015 zatrudniano 74 osoby (61,19 etatu), w tym 33 nauczycieli dyplomowanych (31,84 etatu) i 24 nauczycieli mianowanych (19,69 etatu), którzy stanowili 77,03% ogółu nauczycieli.

W latach szkolnych 2009/2010 – 2014/2015 liczba nauczycieli mianowanych wahała się od 33 do 41 osób, a nauczycieli dyplomowanych zwiększyła się z 19 do 24 osób.

Przyczynami wahań etatów i liczby nauczycieli w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą były m.in.: awanse nauczycieli, odejścia na emeryturę, zmiany zatrudnienia w ilości etatów, zmiany księży uczących w szkołach, awanse nauczycieli stażystów, oraz zmiany w projektach organizacyjnych szkół.

[dowód: akta kontroli str. 255, 257-259]

W wyjaśnieniach Wójt podał, iż *diagnoza związana z realizacją zadań w zakresie kształcenia nauczycieli odbywała się przy opracowywaniu projektów organizacyjnych pracy szkół, kiedy to Dyrektorzy przedstawiali organowi prowadzącemu potrzeby kadrowe. Tam, gdzie brak było nauczycieli danej specjalizacji dyrektorzy proponowali nauczycielom uzupełnienie swojego wykształcenia o dodatkową specjalizację.*

[dowód: akta kontroli str. 256-288]

Zgodnie z art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶ w budżecie Gminy (wg uchwał budżetowych), na doskonalenie zawodowe nauczycieli – w każdym roku badanego okresu – zaplanowano środki w kwocie 27 tys. zł, co stanowiło 1 % planowanych rocznych środków na ich wynagrodzenia osobowe.

Zaplanowane – wg uchwały budżetowej – kwoty, na doskonalenie zawodowe nauczycieli w okresie objętym kontrolą, nie zostały w ogóle wykorzystane (wg sprawozdań Rb-28S, w rozdziale 80146 *Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli* wykazywano kwotę 0,00 zł).

Wyjaśniając Wójt podał, że: *Zgodnie z art. 70a Karty Nauczyciela, w budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego – w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, a art. 12 ust 3 tej ustawy mówi, że nauczyciel powinien podnosić swoją wiedzę ogólną i zawodową korzystając z prawa pierwszeństwa do uczestnictwa we wszelkich formach doskonalenia zawodowego na najwyższym poziomie. Artykuł ten dopuszcza więc taką sytuację, gdzie nauczyciel może zaprzestać podnoszenia swoich kwalifikacji. W związku z tym, że odpis ten jest obligatoryjny dla organów prowadzących szkoły, dyrektor danej placówki zobowiązany jest zaplanować w budżecie na dany rok 1% planowanych środków na wynagrodzenia osobowe nauczycieli z przeznaczeniem na doskonalenie zawodowe nauczycieli, bez względu czy nauczyciele złożyli wnioski na*

⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 191, j.t.

dokształcanie, czy też nie i taki system przyjęty jest w Gminie Jodłowa. Gdy nie ma zainteresowania wśród nauczycieli wsparciem finansowym z budżetu szkoły na dokształcanie się, środki te przesuwane są na inne niezbędne potrzeby szkoły. Dzieje się tak najczęściej pod koniec roku budżetowego. W każdej chwili paragraf ten może być zwiększony gdy zajdzie taka potrzeba i nauczyciele postanowią złożyć wnioski o refundację środków wydanych indywidualnie na swoje dokształcanie. Każdy z dyrektorów szkół powinien zgłosić organowi prowadzącemu jakich nauczycieli i w jakim kierunku – zgodnie z potrzebami szkoły – należy skierować na dalsze dokształcanie. Fakt ten powinien być zgłoszony każdego roku przed zatwierdzeniem budżetu danej szkoły. Według mojej wiedzy dyrektorzy szkół w Jodłowej w okresie kontrolowanym nie zgłaszali potrzeby dokształcania nauczycieli, ponieważ w każdej szkole są odpowiedni specjaliści do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Nie ma takiej sytuacji, by nauczyciel uczył niezgodnie z posiadanymi kwalifikacjami. Tak więc nauczyciele, aby utrzymać się na rynku pracy we własnym zakresie podejmowali dokształcanie się w kierunku różnych specjalności, tak by mieć kilka specjalności czego dyrektorzy szkół nie mogli im odmówić. Jest to między innymi przyczyną niewykorzystania 1% środków na ten cel.

[dowód: akta kontroli str. 252-253, 256, 262-346, 715-770]

1.1.3 W sprawach związanych z diagnozowaniem potrzeb organizacji zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych Wójt podał, iż zlecił za pośrednictwem dyrektorów szkół, aby na zebraniach z rodzicami pytać, czy zachodzi potrzeba organizacji zajęć świetlicowych. Rodzice, którzy zgłaszali chęć objęcia dzieci zajęciami świetlicowymi, wypełniali odpowiednie oświadczenia w jakich godzinach należy udzielić takiej opieki dla danego ucznia.

W okresie objętym kontrolą w 4 szkołach, tj. w Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej, w Szkole Podstawowej w Dębowej, w Szkole Podstawowej w Dęborzynie i w Szkole Podstawowej nr 2 w Jodłowej, wg informacji dyrektorów, rodzice nie byli zainteresowani prowadzeniem zajęć świetlicowych dla dzieci. W Zespole Szkół nr 1 w Jodłowej na wnioski rodziców organizowano zajęcia świetlicowe dla wszystkich chętnych uczniów, i tak w latach szkolnych 2011/2012 ze świetlicy korzystało 19 dzieci; 2012/2013 – 23 dzieci; 2013/2014 – 28 dzieci; oraz 2014/2015 – 29 dzieci. Zajęcia odbywały się od godz. 7.00 przed lekcjami i po zakończonych lekcjach, w grupach mieszanych od klasy „0” do kl. V. Liczba dzieci w grupie na zajęciach nie przekraczała 25 osób.

Problemy związane z bazą lokalową, wyposażeniem w pomoce naukowe omawiano podczas zatwierdzania projektów organizacyjnych. Dyrektorzy w projektach budżetów na poszczególne lata składali zapotrzebowanie m.in. na zakup materiałów i wyposażenia, książek, pomocy dydaktycznych i naukowych, na remonty i konserwację pomieszczeń.

W żadnej ze szkół prowadzonych przez Gminę nie prowadzono oddziału integracyjnego.

[dowód: akta kontroli str. 231-243, 289-356, 451-453]

Ogłędziny przeprowadzono w 3 szkołach prowadzonych przez Gminę tj.: w Szkole Podstawowej w Dęborzynie, Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej i w Zespole Szkół nr 1 w Jodłowej.

Podczas ogłędzin stwierdzono, że:

W Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej i Szkole Podstawowej w Dęborzynie mieściło się po 6 sal dydaktycznych. W obu szkołach w 2 salach umieszczono rzutniki multimedialne i tablice interaktywne.

W Zespole Szkół nr 1 w Jodłowej mieściło się 17 sal dydaktycznych, z których jedna w czasie ogłędzin była w trakcie remontu. Szkoła posiadała 9 rzutników

multimedialnych umieszczonych w 8 salach i 1 na korytarzu, oraz 4 tablice interaktywne umieszczone w 4 z 8 w/w sal.

Sale lekcyjne dla klas najmłodszych (w 3 szkołach poddanych oględzinom) składały się z dwóch części: edukacyjnej i rekreacyjnej, były wyposażone w pomoce dydaktyczne i przedmioty potrzebne do zajęć. Meble szkolne zostały dostosowane do wzrostu uczniów. Lekcje odbywały się w klasach dostosowanych do tematyki zajęć, wyposażone były w podstawowe pomoce dydaktyczne, sprzęt do nagrywania i odtwarzania dźwięku. We wszystkich szkołach były biblioteki szkolne. W Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej i Szkole Podstawowej w Dęborzynie zorganizowano je w salach dydaktycznych, a Zespole Szkół nr 1 w Jodłowej w sali, w której znajdowała się świetlica.

W Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej nie spełniono warunku określonego w załączniku nr 2 Podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, w pkt „Zalecane warunki i sposób realizacji”, w ten sposób, iż nie zapewniono osobnego komputera każdemu uczniowi klas II-V podczas zajęć (lekcje z zajęć komputerowych w klasach II i III oraz IV i V prowadzone były na zasadzie łączenia). Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych na zajęciach edukacyjnych: komputerowych, informatyki w klasach IV-VI liczba uczniów w grupie nie może przekraczać liczby stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej.

W klasie VI w Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej oraz w pozostałych 2 szkołach liczba stanowisk komputerowych była równa lub większa od liczby dzieci będących na tych zajęciach.

W wyjaśnieniach Wójt podał, iż łączenie klas nastąpiło z przyczyn ekonomicznych, gdyż szkoły z bardzo małą ilością uczniów muszą oszczędzać, aby nie likwidować szkoły. Gmina planuje doposażyć szkoły w komputery w 2015 r.

Zespół Szkół nr 1 w Jodłowej posiadał salę gimnastyczną i siłownię w odrębnym budynku, pozostałe 2 posiadały mniejsze sale gimnastyczne.

Przy Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej funkcjonowało boisko trawiaste, w Szkole Podstawowej w Dęborzynie boisko poliuretanowe wielofunkcyjne i boisko trawiaste, a w Zespole Szkół nr 1 w Jodłowej boisko poliuretanowe wielofunkcyjne oraz orlik. Przy każdej ze szkół znajdował się plac zabaw z urządzeniami trwale i stabilnie przymocowanymi do podłoża.

Podczas oględzin stwierdzono, że w szkołach zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki kształcenia. Stosownie do § 7 ust. 2 i 3 oraz § 8 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷, w szkołach zapewniono ciepłą i zimną bieżącą wodę, a pomieszczenia sanitarne były w stanie pełnej sprawności technicznej. Powierzchnia dróg, przejść i boisk na terenie szkoły była równa i utwardzona, a występujące na terenie szkół otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia trwale zabezpieczone. Korytarze, szatnie, toalety i sale edukacyjne w szkołach poddanych oględzinom były przestronne jasne i czyste.

[dowód: akta kontroli str. 357-420, 454-455]

⁷ Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

1.1.4 Pomoc materialną dla uczniów przyznawano na podstawie uchwały Rady Gminy z 26 marca 2007 r. w sprawie *regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Jodłowa oraz uchwał zmieniających*.

Wysokość kwot udzielonej pomocy materialnej dla uczniów szkół podstawowych i uczniów gimnazjum w poszczególnych latach przedstawiała się następująco:

- w 2011 r. dla 248 uczniów pomoc wynosiła 117 tys. zł,
- w 2012 r. dla 255 uczniów pomoc wynosiła 87 tys. zł,
- w 2013 r. dla 256 uczniów pomoc wynosiła 89 tys. zł.

Ponadto Gmina udzielała pomocy o charakterze socjalnym uczniom szkół ponadgimnazjalnych, zamieszkałych na terenie Gminy i tak:

- w 2011 r. dla 79 uczniów pomoc wynosiła 38 tys. zł,
- w 2012 r. dla 91 uczniów pomoc wynosiła 32 tys. zł,
- w 2013 r. dla 92 uczniów pomoc wynosiła 33 tys. zł.

W informacji Wójt Gminy podał, iż *obejmowano pomocą materialną wszystkich uczniów, których dochód rodziców nie przekraczał kryterium dochodowego w danym roku. Prowadzono wywiady środowiskowe wraz z GOPS, celem sprawdzenia czy wszyscy rodzice, którym taka pomoc przysługuje złożyli wnioski. O zasadach i terminach przyznawania pomocy materialnej rodzice informowani byli na spotkaniach w poszczególnych szkołach.*

W przypadku uczniów uzdolnionych stypendia przyznawano na podstawie uchwały Rady Gminy Jodłowa z 9 sierpnia 2010 r. w sprawie *regulaminu przyznawania stypendium za wyniki w nauce oraz za osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe oraz uchwał zmieniających*.

Kwoty wypłaconych stypendiów za wyniki w nauce oraz osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe wynosiły:

- w roku szkolnym 2011/2012 – 16 tys. zł, dla 55 uczniów,
- w roku szkolnym 2012/2013 – 16 tys. zł, dla 82 uczniów,
- w roku szkolnym 2013/2014 – 15 tys. zł, dla 56 uczniów.

Ponadto uczniowie gimnazjum korzystali z „Programu stypendialnego dla uczniów szczególnie uzdolnionych z terenu województwa podkarpackiego”. W latach 2011/2012 i 2012/2013 pomoc w formie stypendium od Wojewody Podkarpackiego otrzymało po 10 uczniów, a w roku 2013/2014 – 13 uczniów. Gmina nie posiadała informacji o wysokościach kwot przyznawanych stypendiów.

[dowód: akta kontroli str. 421-453]

1.2 Planowanie i finansowanie wydatków na realizację zadań oświatowych

1.2.1 Planując budżet Gminy na lata 2011-2014, szacowano koszty realizacji zadań oświatowych, (które ostatecznie w ciągu roku budżetowego), uwzględniały wnioski i potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół. Kwoty wydatków po zmianach wprowadzonych w trakcie danego roku budżetowego ustalone zostały w wysokości 7.617 tys. zł w 2011 r., 5.711 tys. zł w 2012 r., 5.359 tys. zł w 2013 r. oraz 5.641 tys. zł w 2014 r.

Wójt przekazywał dyrektorom szkół informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych oraz o przyjętych kwotach dochodów i wydatków, niezbędnych do opracowania planu finansowego.

[dowód: akta kontroli str. 456-457]

1.2.2 W uchwałach budżetowych Gminy na poszczególne lata, kwoty z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, zostały zaplanowane w wysokościach określonych w pismach otrzymanych od Ministra Edukacji Narodowej. Zgodnie z informacjami Ministra Edukacji Narodowej o przyjętych kwotach subwencji (pisma z I kwartału

danego roku), kwoty części oświatowej subwencji ogólnej były zaplanowane w kwotach niższych, niż ujęte w informacjach o planowanych kwotach (pisma z IV kwartału roku poprzedniego). W trakcie każdego roku budżetowego kwoty subwencji były zwiększane o środki z rezerwy celowej i faktycznie otrzymano w 2011 r. – 4.486 tys. zł, w 2012 r. – 4.553 tys. zł, w 2013 r. – 4.596 tys. zł, w 2014 r. do 31 sierpnia – 3.404 tys. zł.

Oprócz części oświatowej subwencji ogólnej, w latach 2011-2014 Gmina pozyskiwała środki na finansowanie zadań oświatowych z dotacji celowych z budżetu państwa oraz ze środków unijnych.

Kwoty otrzymanych dotacji celowych z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych wynosiły 157 tys. zł w 2011 r., 122 tys. zł w 2012 r., 172 tys. zł w 2013 r. oraz 146 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

Kwoty otrzymanych dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków unijnych wynosiły 605 tys. zł w 2011 r., w tym na inwestycje 478 tys. zł, 490 tys. zł w 2012 r., w tym na inwestycje 259 tys. zł. W roku 2014 zaplanowano kwotę 428 tys. zł, w tym na inwestycje 95 tys. zł. Do 31 sierpnia nie otrzymano żadnych kwot.

Łączne wpływy do budżetu Gminy z wszystkich ww. źródeł stanowiły 5.248 tys. zł w 2011 r., 5.165 tys. zł w 2012 r., 4.768 tys. zł w 2013 r. oraz 3.550 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

[dowód: akta kontroli str. 456-482]

Analizą objęto wykorzystanie środków w ramach 3 dotacji na zakup podręczników w 2011 r., 2012 r. i 2013 r. oraz wykorzystanie środków europejskich otrzymanych w ramach projektu pn. *Kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Jodłowa*, dotyczących realizacji 2 zadań: *Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Dębowej* oraz *Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej*.

Analiza dokumentacji 3 dotacji na zakup podręczników przeprowadzona została na losowo wybranej próbie 30 osób (po 10 osób w latach 2011-2013). Wydatki objęte badaniem stanowiły 2.118 zł w 2011 r., tj. 8,3% ogółu, 1.830 zł w 2012 r., tj. 6,7% ogółu oraz 2.628 zł w 2013 r., tj. 7,7% ogółu. Stwierdzono, iż pomoc udzielona była zgodnie z wytycznymi rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 maja 2011 r.⁸ (w 2011 r.) oraz z dnia 14 czerwca 2012 r.⁹ (w 2012 r.) w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników, a także zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów dydaktycznych¹⁰.

Zadanie *Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Dębowej* realizowane było w latach 2008-2011 na łączną kwotę 280 tys. zł. Analizą objęto wydatki poniesione w 2011 r. w kwocie 210 tys. zł, tj. 75% ogółu, na wykonanie robót budowlanych obejmujących docieplenie ścian zewnętrznych budynku szkoły, modernizację co., remont dachu.

Zadanie *Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej* realizowane było w latach 2008-2011 na łączną kwotę 316 tys. zł. Analizą objęto wydatki poniesione w 2011 r. w kwocie 238 tys. zł tj. 75,3% ogółu, na wykonanie

⁸ Dz. U. z 2011 r. Nr 111, poz. 652

⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 706

¹⁰ Dz. U. z 2013 r. poz. 818

robót budowlanych obejmujących docieplenie ścian zewnętrznych budynku szkoły, modernizację co., remont dachu.

Stwierdzono, że środki wydatkowane na powyższe 2 zadania, zostały zgodnie z umową na dofinansowanie projektu w ramach RPO WP na lata 2007-2013 pn. *Kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Jodłowa*, zawartą z Województwem Podkarpackim.

[(dowód: akta kontroli str. 483-560)]

W 2011 r. Gmina złożyła 1 wniosek o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z rezerwy celowej, w związku z zaistniałymi zdarzeniami losowymi (intensywne opady deszczu, silne burze, wiatr i opady deszczu z gradem), które spowodowały zniszczenia w szkołach oraz 1 wniosek o dofinansowanie remontów bieżących mających na celu likwidację barier architektonicznych w 2 szkołach. Łączna wnioskowana kwota stanowiła 1.166 tys. zł. Minister Finansów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie (1 krotnie) kwotę 250 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W 2012 r. Gmina nie składała wniosków o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z rezerwy celowej. Minister Finansów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie (1 krotnie) kwotę 48 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W 2013 r. Gmina złożyła 1 wniosek o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z rezerwy celowej, o dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli. Wnioskowana kwota stanowiła 33 tys. zł. Minister Finansów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie (1 krotnie) łączną kwotę 33 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej.

W 2014 r. Gmina złożyła 1 wniosek o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej z rezerwy celowej, w związku z zaistniałymi zdarzeniami losowymi (obfite opady deszczu), które spowodowały zniszczenia w szkole. Wnioskowana kwota stanowiła 250 tys. zł. Minister Finansów na wniosek Ministra Edukacji Narodowej przekazał Gminie kwotę 250 tys. zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. Otrzymane środki wydatkowano w oświacie na wynagrodzenia i pochodne oraz na zakup materiałów.

Wyjaśniając Wójt podał, że: *zakres prac remontowych wykazanych we wniosku z 2011 r. o zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej został częściowo wykonany w zakresie koniecznych, miejscowych uzupełnień ubytków tynku na zewnętrznych ścianach szkoły, odnowienia powłok malarskich wewnętrznych ścian oraz odbudowy zniszczonej płytki odbojowej wokół zewnętrznych ścian budynku. Powyższe prace zostały wykonane systemem gospodarczym przez konserwatorów, pracowników robót publicznych i interwencyjnych z materiałów powierzonych im przez szkołę, jak i materiałów pochodzących z rozbiórki innych elementów infrastruktury jak np. płytki chodnikowe. Minister Finansów 21 listopada 2014 r. przyznał Gminie kwotę 250.011 zł ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na dofinansowanie wydatków związanych z usuwaniem skutków zdarzeń losowych (wniosek z 2014 r.). Przyznane pieniądze zostaną wykorzystane na prace związane z remontem korytarza, sal lekcyjnych, łazienek oraz dachu. Prace te planuje się wykonać wiosną 2015 r. (...) najpilniejsze prace związane z usuwaniem skutków powodzi zostały wykonane systemem gospodarczym przez konserwatorów, pracowników robót publicznych i interwencyjnych.*

[(dowód: akta kontroli str. 561-605)]

W okresie objętym kontrolą, otrzymane przez Gminę kwoty części ogólnej subwencji oświatowej stanowiły w 2011 r. – 25,8% dochodów ogółem Gminy (17.411 tys. zł), w 2012 r. – 27,6% (16.494 tys. zł), w 2013 r. – 28,4% (16.163 tys. zł) i w 2014 r. (do 31 sierpnia) – 32,5% (10.477 tys. zł).

[dowód: akta kontroli str. 606]

1.2.3 Wydatki Gminy poniesione na zadania oświatowe (dział 801 i 854) wynosiły:

- 6.396 tys. zł w 2011 r. tj. 84% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 787 tys. zł, a wydatki bieżące 5.609 tys. zł, w tym najwięcej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 4.465 tys. zł tj. 79,6% oraz wydatki na dowóz uczniów 64 tys. zł tj. 1,1%,
- 5.506 tys. zł w 2012 r. tj. 96,4% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 116 tys. zł, a wydatki bieżące 5.390 tys. zł, w tym najwięcej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 4.187 tys. zł tj. 77,7% oraz wydatki na dowóz uczniów 83 tys. zł tj. 1,5%,
- 5.338 tys. zł w 2013 r. tj. 99,6% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 8 tys. zł, a wydatki bieżące 5.330 tys. zł, w tym najwięcej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 4.267 tys. zł tj. 80,1% oraz wydatki na dowóz uczniów 122 tys. zł tj. 2,3%,
- 3.454 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia), tj. 61,2% ich planu, z tego: wydatki majątkowe wynosiły 13 tys. zł, a wydatki bieżące 3.441 tys. zł, w tym najwięcej stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne – 2.832 tys. zł, tj. 82,3% oraz wydatki na dowóz uczniów 77 tys. zł, tj. 2,2%.

[dowód: akta kontroli str. 607]

Otrzymywane przez Gminę kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, wynosiły w 2011 r. kwotę 4.486 tys. zł i pokrywały wydatki na zadania subwencionowane¹¹ w 91,6% (kwota 4.898 tys. zł), w 2012 r. wynosiły kwotę 4.553 tys. zł i pokrywały wydatki w 100% (kwota 4.526 tys. zł) oraz w 2013 r. wynosiły kwotę 4.596 tys. zł i pokrywały wydatki w 98,5% (kwota 4.665 tys. zł). W okresie od stycznia do sierpnia 2014 r. otrzymana kwota wynosiła 3.404 tys. zł.

Głównymi przyczynami spadku wydatków Gminy na zadania subwencionowane w latach 2012-2013 w porównaniu do roku 2011 – odpowiednio o 7,6% i 4,8% – były wypłaty odpraw emerytalnych w 2011 r. dla 6 nauczycieli oraz łączenie zajęć lekcyjnych (po odejściu tych osób na emeryturę), co spowodowało zmniejszenie liczby godzin.

[dowód: akta kontroli str. 608-610]

W okresie objętym kontrolą wydatki poniesione na zadania oświatowe ogółem stanowiły 32,5% ogółu wydatków Gminy (19.663 tys. zł) w 2011 r., 36,1% ogółu (15.252 tys. zł) w 2012 r., 34,9% ogółu (15.892 tys. zł) w 2013 r. oraz 35,8% ogółu (9.662 tys. zł) w 2014 r. (do 31 sierpnia).

W okresie objętym kontrolą wydatki poniesione na zadania subwencionowane stanowiły 24,9% ogółu wydatków Gminy w 2011 r., 29,7% w 2012 r., 29,4% w 2013 r. oraz 31,4% w 2014 r. (do 31 sierpnia).

W okresie objętym kontrolą wydatki majątkowe Gminy na oświatę wynosiły: 787 tys. zł w 2011 r., 116 tys. zł w 2012 r., 8 tys. zł w 2013 r. oraz 13 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia). Procentowy udział wydatków majątkowych na oświatę do

¹¹ Bez wydatków na przedszkole, oddział przedszkolny w szkole podstawowej, dowożenie uczniów oraz wydatków ramach projektów unijnych

wydatków majątkowych ogółem wynosił 16,7% w 2011 r., 12,7% w 2012 r., 0,5% w 2013 r. oraz 1,1% w 2014 r. (do 31 sierpnia). Procentowy udział wydatków majątkowych na oświatę do wydatków na oświatę ogółem wynosił 12,3% w 2011 r., 2,1% w 2012 r., 0,1% w 2013 r. oraz 0,4% w 2014 r. (do 31 sierpnia).

W okresie objętym kontrolą w 3 budynkach szkół podstawowych Gminy prowadzone były inwestycje obejmujące termomodernizację. Ponadto przy Zespole Szkół zrealizowano budowę ogrodzenia wokół budynku oraz wykonano modernizację pomieszczeń i wymianę kotła gazowego.

[dowód: akta kontroli str. 485-544, 611-678, 698-696, 715-770]

W latach 2011-2013 Gmina na realizację zadań oświatowych, z własnych środków wydatkowała kwotę 1.150 tys. zł w 2011 r., 599 tys. zł w 2012 r., 570 tys. zł w 2013 r. W 2014 r. (do 31 sierpnia) Gmina otrzymała środki z części oświatowej subwencji ogólnej w kwocie 3.404 tys. zł, a wydatkowała na oświatę środki w kwocie 3.312 tys. zł (97,3% środków subwencji).

W okresie objętym kontrolą wydatki ze środków europejskich wynosiły w 2011 r. – 1.060 tys. zł, co stanowiło 16,6% ogólnej kwoty wydatków Gminy na zadania oświatowe, w 2012 r. – 232 tys. zł, co stanowiło 4,2% ogółu, oraz we wrześniu 2014 r. 18 tys. zł, co stanowiło 0,5% ogółu. Kwoty środków unijnych w latach 2011-2014 przeznaczone zostały na realizację 4 projektów (1 projekt dotyczył inwestycji prowadzonych w szkołach, a 3 projekty związane były z wyrównywaniem szans edukacyjnych).

[dowód: akta kontroli str. 611, 697-698]

Rady Rodziców działające przy szkołach w latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015 wydatkowały środki na paczki dla dzieci, organizację zabawy choinkowej, andrzejkowej, dnia dziecka, na zakup nagród. W złożonych informacjach nie podano kwot dotyczących powyższych wydatków.

[dowód: akta kontroli str. 699-713]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W okresie objętym kontrolą Wójt nie przedstawiał Radzie Gminy informacji o stanie realizacji zadań oświatowych, co stanowiło naruszenie art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty.

W Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej na zajęciach komputerowych w klasach IV-V liczba osób przekraczała liczbę stanowisk komputerowych, co było niezgodne z wymogami określonymi w § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

NIK zwraca uwagę, iż w Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej nie spełniono warunku określonego w załączniku nr 2 Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej, w pkt „Zalecane warunki i sposób realizacji”, w ten sposób, iż nie zapewniono osobnego komputera każdemu uczniowi klas II-III podczas zajęć.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

2. Wykorzystanie środków budżetowych na realizację zadań oświatowych

2.1 Wydatki Gminy na realizację wybranych zadań oświatowych

2.1.1 W latach szkolnych 2011/2012 – 2014/2015 liczba szkół w Gminie nie ulegała zmianom (prowadzono 5 szkół podstawowych i 1 gimnazjum). Liczba uczniów w szkołach podstawowych spadała w każdym roku szkolnym badanego okresu i stanowiła odpowiednio 445 osób, 418 osób, 416 osób i 407 osób. Liczba uczniów gimnazjum wahała się od 182 osób w roku szkolnym 2013/2014 do 191 osób w roku szkolnym 2012/2013.

[dowód: akta kontroli str. 714]

Przeciętny roczny koszt kształcenia jednego ucznia w szkołach¹² prowadzonych przez Gminę wynosił: 8.203 zł w roku szkolnym 2011/2012, 8.516 zł w roku szkolnym 2012/2013 oraz 8.495 zł w roku szkolnym 2013/2014.

[dowód: akta kontroli str. 714-786]

2.1.2 Dyrektorzy szkół, zgodnie z § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, dokonywali kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do placówek oświatowych, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Z protokołów sporządzonych w wyniku kontroli, wynikało, iż w budynkach tych placówek spełnione zostały wymagania w powyższym zakresie.

W zakresie warunków lokalowych oraz bezpieczeństwa i higieny w szkołach przeprowadzone zostały kontrole przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Dębicy (PPIS), który stwierdził m.in. poniższe nieprawidłowości:

- w Zespole Szkół nr 1 w Jodłowej przeprowadzono 16 kontroli – w 3 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu pomieszczeń, ogrodzenia, stanu budynków na zewnątrz, nieprzyjemnego zapachu w sali;
- w Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej przeprowadzono 4 kontrole – w 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowości w stanie technicznym urządzeń w łazienkach chłopców;
- w Szkole Podstawowej w Dęborzynie przeprowadzono 5 kontroli – w 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu ogrodzenia, stanu technicznego sali gimnastycznej, szatni i toalet chłopców;
- w Szkole Podstawowej nr 2 w Jodłowej przeprowadzono 3 kontrole – w 1 z nich stwierdzono wyczuwalny zapach chemiczny w wodzie, którą po zbadaniu dopuszczono do warunkowego spożycia przez ludzi;
- w Szkole Podstawowej w Dębowej przeprowadzono 3 kontrole, w których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wszystkie zalecenia dotyczące nieprawidłowości wskazanych przez PPIS zostały zrealizowane.

Ponadto przeprowadzono kontrole stanu technicznego: przewodów kominowych, instalacji gazowych oraz kontrole przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, w których nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹² obliczony jako stosunek wydatków bieżących poniesionych w rozdziałach 80101 i 80110 w danym roku szkolnym do liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjum (bez uczniów oddziałów przedszkolnych) wg stanu na 30 września danego roku szkolnego

[dowód: akta kontroli str. 787-880]

W badanym okresie w celu zapewnienia odpowiednich warunków lokalowych, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zrealizowania zaleceń PPIS, Gmina zrealizowała termomodernizację budynków w 3 szkołach podstawowych, modernizację pomieszczeń, wymianę kotła gazowego w budynku Zespołu Szkół, budowę ogrodzenia wokół budynku Zespołu Szkół, remont schodów terenowych i ułożenie kostki brukowej przy Szkole Nr 3 w Jodłowej Wisowej oraz instalacje elektryczne piwnic tej szkoły. W każdej z 5 szkół podstawowych dostosowano łazienki do potrzeb dzieci najmłodszych.

Ponadto w zakresie wyposażenia sal lekcyjnych zostały zakupione do szkół pomoce dydaktyczne, klocki, książki, słowniki, gry i instrumenty muzyczne.

[dowód: akta kontroli str. 485-544, 613-625, 626-696, 881-916]

W sprawach analiz wyników sprawdzianów i egzaminów w wyjaśnieniu Wójt podał, iż *wyniki sprawdzianów i egzaminów przeprowadzanych w szkołach analizowano na posiedzeniach Komisji Rady Gminy, a także na spotkaniach Dyrektora GZEAS, dyrektorów szkół z Wójtem. W zaleceniach zwracano uwagę na organizację dodatkowych zajęć, mających na celu poprawę wyników w nauce, a także na większe nagrody dla nauczycieli i dyrektorów, którzy osiągają najlepsze wyniki. Wyniki sprawdzianów i egzaminów przedstawiane były w postaci wydruków ze strony OKE i dotyczyły gminy, powiatu, województwa i kraju. Analizowano je w kontekście wieloletnim, porównując poszczególne placówki, analizując ranking poszczególnych szkół. Wyniki sprawdzianów i egzaminów w dużym stopniu wpływały na ocenę pracy dyrektorów, dokonywaną przez organ prowadzący oraz nadzorujący przynajmniej raz na cztery lata. Wpływało to na wysokość nagród dla dyrektorów i nauczycieli. Do analizy wyników sprawdzianów i egzaminów wykorzystywano skalę staninową, jednakże nie prowadzono w tym zakresie dokumentacji pisemnej.*

Powyższe działania dokumentowano w protokołach z posiedzeń Komisji Infrastruktury Społecznej, Oświaty i Zdrowia Rady Gminy, podczas których przedstawiono informacje o wynikach egzaminów i sprawdzianów. Ponadto na sesjach Rady Gminy przedstawiano informacje związane z realizacją zadań oświatowych. Jednakże w protokołach z w/w posiedzeń brak było szczegółowych zapisów dotyczących prowadzonych analiz w w/w. tematach. Urząd Gminy nie posiadał innej dokumentacji w tym zakresie.

[dowód: akta kontroli str. 202-243, 917-921]

W celu poprawy wyników dydaktycznych Wójt podał, iż *po zapoznaniu się z analizami dokonanyymi przez Dyrektorów szkół na posiedzeniach Komisji Infrastruktury, dokonano ustaleń o wprowadzeniu dodatkowych godzin z przedmiotów ścisłych oraz humanistycznych, jak również z kultury fizycznej. Dodatkowe godziny wprowadzone zostały w każdej szkole, a ich liczba związana była z kadrą pedagogiczną danej szkoły i wynosiła od 8 godzin tygodniowo w najmniejszej szkole do 20 godzin tygodniowo. Niektóre dodatkowe godziny wprowadzono celem rozłączenia zajęć klas łączonych.*

[dowód: akta kontroli str. 922-923]

W celu wyrównywania szans edukacyjnych oraz rozwoju uzdolnień uczniów, w szkołach prowadzone były zajęcia rewalidacyjne, dydaktyczno-wyrównawcze, specjalistyczne oraz zajęcia rozwijające zainteresowania, i tak:

- w roku szkolnym 2011/2012 zajęcia rewalidacyjne dla 9 uczniów, zajęcia specjalistyczne dla 1 ucznia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla 102 uczniów,

inne zajęcia („Koło pomocy w przezwyciężaniu trudności i rozwijaniu zdolności uczniów”) dla 82 uczniów, koła zainteresowań (informatyczne, techniczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe, turystyczno-krajoznawcze) dla 430 uczniów;

- w roku szkolnym 2012/2013 zajęcia rewalidacyjne dla 18 uczniów, zajęcia specjalistyczne dla 4 uczniów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla 105 uczniów, zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci powracających z zagranicy dla 1 ucznia, inne zajęcia („Koło pomocy w przezwyciężaniu trudności i rozwijaniu zdolności uczniów”) dla 81 uczniów, koła zainteresowań (informatyczne, techniczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe, turystyczno-krajoznawcze) dla 303 uczniów;

- w roku szkolnym 2013/2014 zajęcia rewalidacyjne dla 11 uczniów, zajęcia specjalistyczne dla 43 uczniów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla 157 uczniów, zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci powracających z zagranicy dla 1 ucznia, inne zajęcia („Koło pomocy w przezwyciężaniu trudności i rozwijaniu zdolności uczniów”) dla 82 uczniów, koła zainteresowań (informatyczne, techniczne, przedmiotowe, artystyczne, sportowe, turystyczno-krajoznawcze) dla 440 uczniów;

W Zespole Szkół nr 1 w Jodłowej organizowano zajęcia świetlicowe i tak: w latach szkolnych 2011/2012 korzystało z nich 19 dzieci, w 2012/2013 – 28 dzieci, a w 2013/2014 – 23 dzieci, w 2014/2015 – 29 dzieci. Liczba uczniów w danej grupie podczas zajęć świetlicowych nie przekraczała 25 osób.

W roku szkolnym 2011/2012 liczba wychowanków szkół z opiniami i orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych wynosiła 17 osób. Posiadali oni opinie lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 7 osób dodatkowo o potrzebie kształcenia indywidualnego.

W roku szkolnym 2012/2013 liczba wychowanków szkół z opiniami i orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych wynosiła 18 osób. Posiadali oni opinie lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 7 osób dodatkowo o potrzebie kształcenia indywidualnego.

W roku szkolnym 2013/2014 liczba wychowanków szkół z opiniami i orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych wynosiła 12 osób. Posiadali oni opinie lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 9 osób dodatkowo o potrzebie kształcenia indywidualnego.

W roku szkolnym 2014/2015 liczba wychowanków szkół z opiniami i orzeczeniami z poradni psychologiczno-pedagogicznych wynosiła 18 osób. Posiadali oni opinie lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym 8 osób dodatkowo o potrzebie kształcenia indywidualnego.

Każda z ww. osób otrzymała pomoc zgodnie z zaleceniami, w formie zajęć indywidualnych lub rewalidacyjnych.

Łączna liczba godzin w szkołach prowadzonych przez Gminę, przeznaczonych na dodatkowe zajęcia edukacyjne (z arkusza organizacyjnego) w roku szkolnym 2011/2012 wynosiła 881 godzin, w 2012/2013 – 447 godzin, w roku szkolnym 2013/2014 – 1697 godzin. W roku 2014/2015 we wszystkich szkołach zaplanowano przeprowadzenie 1783 godzin przeznaczonych na zajęcia dodatkowe.

Ponadto w szkołach realizowane były godziny wynikające z art. 42 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela w formie zajęć wyrównawczych i zajęć dodatkowych (rozwijających). Dyrektorzy szkół składając arkusz organizacyjny na dany rok szkolny dołączali pismo z wyjaśnieniem do szkolnego planu nauczania, w którym wyszczególniana była liczba godzin na dodatkowe zajęcia edukacyjne. Ponadto, gdy zachodziła potrzeba zwiększenia liczby godzin dodatkowych w trakcie roku

szkolnego, dyrektorzy szkół zwracali się o przydzielenie tych godzin w formie pisemnej, podając przyczyny zmian. Zmiany te wprowadzano do arkusza organizacyjnego po zatwierdzeniu przez Dyrektora GZEAS, z upoważnienia Wójta.

W okresie objętym kontrolą dyrektorzy szkół złożyli 24 wnioski o finansowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych. Każdy z nich został uwzględniony.

Gmina nie posiadała pisemnych dokumentów w zakresie planów czy strategii oświatowych dotyczących organizacji i finansowania zajęć edukacyjnych.

[dowód: akta kontroli str. 924-972]

Analiza wydatków¹³ poniesionych na dodatkowe zajęcia edukacyjne realizowane w ramach 2 projektów unijnych wykazała, że sposób finansowania i realizacji tych zajęć był zgodny z zapisami zawartymi w umowach i wnioskach na realizację projektów.

[dowód: akta kontroli str. 973]

Dane zamieszczone w SIO wg stanu na dzień 30 września dotyczące liczby uczniów w poszczególnych szkołach, w tym uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalistycznego oraz dane w zakresie organizacji zajęć dodatkowych, w poszczególnych latach szkolnych 2010/2011 – 2014/2015 były zgodne ze stanem rzeczywistym w tym zakresie.

Na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród dyrektorów szkół stwierdzono, że każdorazowo po zgłoszeniu do organu prowadzącego zapotrzebowania w zakresie dodatkowych godzin, potrzeby te były uwzględniane. Wszyscy uczniowie z orzeczeniami i opiniami otrzymali pomoc w formie dodatkowych zajęć, organizowane były zajęcia dla uczniów najzdolniejszych, a ofertę zajęć pozalekcyjnych w szkołach formułowano na podstawie oczekiwań uczniów.

[dowód: akta kontroli str. 357-384]

2.1.3 Udział wydatków na wynagrodzenia nauczycieli, w wydatkach bieżących na oświatę ogółem stanowił 70,6% w 2009 r., 66,1% w roku 2010 r., 75,6% w 2011 r., 69,7% w 2012 r., 73,2% w 2013 r., a w ośmiu miesiącach 2014 r. 74,6%.

[dowód: akta kontroli str. 975]

Regulamin wynagradzania nauczycieli – po uzgodnieniu ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli – uchwalony został uchwałą Rady Gminy z dnia 31 marca 2009 r. Określono w nim zasady przyznawania wynagrodzeń nauczycieli, w tym wysokość stawek dodatku motywacyjnego oraz zasady jego przyznawania, wysokość dodatków za warunki pracy, wysokość stawek dodatku funkcyjnego dla dyrektorów i nauczycieli oraz zasady jego przyznawania, sposób obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny nadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw. Wysokość i zasady wypłacania nagród dla nauczycieli określone były w odrębnym regulaminie przyjętym uchwałą Rady Gminy z dnia 31 marca 2009 r.

W okresie objętym kontrolą Gmina wypłaciła jednorazowy dodatek uzupełniający dla nauczycieli, w przypadku nieosiągnięcia w poszczególnych stopniach awansu zawodowego poziomu średnich wynagrodzeń, i tak:

¹³ Analizą objęto środki wypłacone dla nauczycieli prowadzących zajęcia, za okres rozliczeniowy 01.01-30.03.2011 r. w kwocie 40.456 zł, co stanowiło 10,7 % ogółu wydatków projektu pn. *Wczesna edukacja przedszkolna – lepszy start w szkole* oraz za okres rozliczeniowy 01.04.-30.06.2012 r. na kwotę 40.371 zł, co stanowiło 30,8 % ogółu wydatków projektu pn. *Edukacyjna szansa dla najmłodszych w Gminie Jodłowa*.

- za 2011 r. w grupie nauczyciel stażysta kwotę 4 tys. zł, w grupie nauczyciel kontraktowy kwotę 15 tys. zł, w grupie nauczyciel mianowany kwotę 16 tys. zł,
- za 2012 r. w grupie nauczyciel mianowany kwotę 46 tys. zł, w grupie nauczyciel dyplomowany kwotę 137 tys. zł,
- za 2013 r. w grupie nauczyciel stażysta kwotę 7 tys. zł, w grupie nauczyciel mianowany kwotę 9 tys. zł.

Kwoty dla nauczycieli zostały wypłacone w terminie do 31 stycznia roku następnego, dla którego wyliczono kwotę różnicy.

[dowód: akta kontroli str. 976-994]

Wyjaśniając Wójt podał, że: *celem zmniejszenia wysokości dodatku uzupełniającego dla nauczycieli organ prowadzący zwiększył ilość zajęć pozalekcyjnych. W roku szkolnym 2014/2015 przydzielono nauczycielom mianowanym i dyplomowanym dodatkowe zajęcia z kultury fizycznej, w bloku matematycznym i humanistycznym przeznaczając je na prace z uczniem zdolnym. Zmniejsza się również ilość etatów nauczycielskich, aby zwiększyć liczbę godzin ponadwymiarowych. Najlepszym sposobem uniknięcia wypłaty dodatku uzupełniającego byłoby włączenie do wynagrodzenia dodatku wiejskiego, który do tej pory traktowany jest jako świadczenie socjalne i nie może być wliczany do dodatku uzupełniającego. Będzie bardzo trudno zmniejszyć lub wyeliminować dodatek uzupełniający w naszej Gminie, ponieważ liczba uczniów w trzech szkołach jest bardzo niska i nie można wprowadzić tam wielu zajęć pozalekcyjnych, bo spowoduje to, że wielu uczniów będzie musiało spędzić w szkole po 9 godzin.*

Wyjaśniając kwestię planowania rocznych środków na wynagrodzenia Wójt podał, że: *planując wydatki na wynagrodzenia osobowe dla nauczycieli brano pod uwagę planowane wykonanie budżetu za poprzedni rok, powiększając wynagrodzenia osobowe o planowane przez MEN podwyżki dla nauczycieli, uzyskiwanie kolejnych stopni awansu zawodowego oraz tytułów magisterskich. Nie brano pod uwagę kwoty bazowej.*

[dowód: akta kontroli str. 609-610]

Wszyscy nauczyciele szkół w okresie objętym kontrolą uczestniczyli w szkoleniach (w tym w szkoleniach organizowanych przez dyrektorów szkół w ramach szkoleń Rady Pedagogicznej), kursach lub warsztatach (bezpłatnych lub płatnych ze środków ujętych w rozdziałach 80101 Szkoły podstawowe, 80103 Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz 80110 Gimnazja w paragrafie 4700 Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej). Ponadto w okresie objętym kontrolą 4 nauczycieli odbywało studia II stopnia, a 12 nauczycieli studia podyplomowe, które opłacane były przez nauczycieli we własnym zakresie.

Analiza dokumentacji 14 nauczycieli, którzy w okresie objętym kontrolą podnosili swoje kwalifikacje (studia II stopnia, studia podyplomowe opłacane we własnym zakresie), wykazała, że nabycie nowych umiejętności, w przypadku 5 nauczycieli łączyło się z powierzaniem obowiązków i zajęć, po ukończeniu studiów. W przypadku pozostałych nauczycieli nie powierzano im po ukończeniu studiów dodatkowych obowiązków czy zajęć.

[dowód: akta kontroli str. 995-1006]

2.1.4 Wydatki Gminy na zadania bieżące w zakresie wychowania przedszkolnego (oddziały przedszkolne prowadzone przy szkołach podstawowych) wynosiły 324 tys. zł w 2011 r., 385 tys. zł w 2012 r., 370 tys. zł w 2013 r. oraz 256 tys. zł w 2014 r. (do 31 sierpnia).

W latach 2011-2014 (do 31 sierpnia) Gmina pokrywała wydatki na zadania bieżące w zakresie wychowania przedszkolnego ze środków własnych, a w latach 2013-2014 dodatkowo z dotacji otrzymanych z budżetu państwa w kwocie 40 tys. zł w 2013 r. oraz 81 tys. zł w 2014 r.

Przeciętny roczny koszt kształcenia jednego wychowanka w oddziałach przedszkolnych prowadzonych przy szkołach podstawowych¹⁴ wynosił: 3.620 zł w roku szkolnym 2011/2012, 3.881 zł w roku szkolnym 2012/2013 i 3.765 zł w roku szkolnym 2013/2014.

[dowód: akta kontroli str. 715-786]

2.1.5 Gmina nie dysponowała własnymi środkami transportu, służącymi do przewozu uczniów do szkół. W celu zapewnienia obowiązku dowozu uczniów do szkół i oddziałów przedszkolnych zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy o systemie oświaty, w dniu 22 listopada 2013 r. zawarto umowę na dowóz uczniów do szkół na terenie Gminy z wykorzystaniem komunikacji publicznej.

W okresie objętym kontrolą zawierano umowy na poszczególne lata w formie wykupu biletów miesięcznych, z wyłączeniem okresu wakacji. Wykonawca umowy zapewniał opiekę nad uczniami w czasie przewozu, sprawowaną przez dodatkową osobę przebywającą w każdym autobusie lub busie, na całej trasie przewozu.

Umowa obejmowała dowóz do 2 szkół tj.:

- do Zespołu Szkół nr 1 w Jodłowej – 118 gimnazjalistów z terenu całej Gminy, łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 7.095 zł, 37 uczniów szkoły podstawowej z terenu gminy objętej obwodem Szkoły Podstawowej nr 1 w Jodłowej, łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 2.194 zł, oraz 15 uczniów klas zerowych z terenu gminy objętej obwodem Szkoły Podstawowej nr 1 w Jodłowej, łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 887 zł.
- do Szkoły Podstawowej w Dęborzynie – 1 uczeń, koszt zakupu biletu na miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 58 zł.

Ponadto Gmina finansowała koszty dowozu 4 niżej wymienionych uczniów niepełnosprawnych, na podstawie umów zawieranych na poszczególne lata szkolne, określających zasady zwrotu kosztów przejazdu ucznia niepełnosprawnego, jego rodziców, opiekunów lub opiekunów prawnych do szkoły lub ośrodka, środkami komunikacji publicznej, i tak:

- umowy zawarte w latach 2012-2014 na przejazd dziecka wraz z opiekunem na trasie Jodłowa Granica 356 – Dębica Zespół Szkół Specjalnych – Jodłowa Granica 356, łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 1.355 zł;
- umowy zawarte w latach 2012-2014 na przejazd dziecka do internatu wraz z opiekunem oraz wyjazd po dziecko i powrót opiekuna na trasie Jodłowa 456– Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Frysztak - Jodłowa 456, łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wynosił 120 zł;

¹⁴ obliczony jako stosunek wydatków bieżących poniesionych w rozdziale 80103 w danym roku szkolnym do liczby uczniów oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych wg stanu na 30 września danego roku szkolnego

- umowy zawarte w latach 2011-2014 na przejazd dziecka wraz z opiekunem na trasie Jodłowa 627 – Zespół Szkół nr 1 w Jodłowej – Jodłowa 627, łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wyniósł 87 zł;

- umowy zawarte w latach 2013-2014 na przejazd dziecka wraz z opiekunem na trasie Jodłowa 103 – Niepubliczne Przedszkole Specjalne w Tarnowie – Jodłowa 103, łączny koszt zakupu biletów na miesiąc wrzesień 2014 r. wyniósł 2.381 zł.

[dowód: akta kontroli str. 1007-1115]

2.1.6 W okresie objętym kontrolą Gmina nie udzielała dotacji szkołom i placówkom oświatowym prowadzonym na terenie Gminy, przez inne podmioty niż jst. W latach 2013-2014 Gmina pokrywała koszty dotacji udzielonej przez Miasto Jasło na rzecz Bajkowego Przedszkola (niepublicznego), z tytułu uczęszczania do niego 1 dziecka – mieszkańca Gminy. Ponadto od września 2014 r. Gmina dokonywała refundacji kosztów (dla 3 gmin: Ryglice, Pilzno i Brzostek), związanych z uczęszczaniem 11 dzieci będących mieszkańcami Gminy, do oddziałów przedszkolnych na terenie tych gmin.

[dowód: akta kontroli str. 1116-1165]

2.1.7 Gmina w okresie objętym kontrolą nie ponosiła wydatków w związku z realizacją zadań edukacyjnych na rzecz mniejszości narodowych.

[dowód: akta kontroli str. 1166]

2.1.8 Gmina, w celu wyrównywania szans edukacyjnych realizowała 3 projekty unijne i 1 program rządowy.

Projekt unijny pn. *Wczesna edukacja przedszkolna – lepszy start w szkole*, realizowany był w Zespole Szkół w latach 2009-2012 na łączną kwotę 377.673 zł. W ramach projektu dokonywano zakupów pomocy dydaktycznych oraz realizowano zajęcia dla uczniów z trudnościami w zdobywaniu umiejętności oraz dla uczniów uzdolnionych.

Projekt unijny pn. *Edukacyjna szansa dla najmłodszych w Gminie Jodłowa*, realizowany był w 5 szkołach podstawowych w 2012 na kwotę 131.170 zł. W ramach projektu dokonywano zakupów pomocy dydaktycznych oraz realizowano zajęcia dla uczniów z trudnościami w zdobywaniu umiejętności i dla uczniów uzdolnionych.

Projekt unijny pn. *Zmniejszenie nierówności edukacyjnych poprzez doposażenie oddziałów przedszkolnych w Gminie Jodłowa* realizowany w 2014 r. Wartość projektu wg umowy – 427.813 zł, zaplanowano na zakup i dostosowanie wyposażenia dla 6 oddziałów przedszkolnych oraz na organizację placu zabaw dla 2 oddziałów przedszkolnych. Do dnia zakończenia kontroli w ramach realizacji w/w projektu wydatkowano 17.735 zł, na dostosowanie i zakup wyposażenia łazienek w 5 szkołach podstawowych.

Projekt rządowy *Wyprawka Szkolna* realizowany był w każdym roku badanego okresu. W 2011 r. pomoc na zakup podręczników przyznano 119 uczniom w kwocie 25.475 zł, w 2012 r. 130 uczniom w kwocie 27.278 zł oraz w 2013 r. 138 uczniom w kwocie 34.088 zł.

[dowód: akta kontroli str. 1167-1181, 1195-1249]

2.1.9 W okresie objętym kontrolą, Gmina nie finansowała zadań oświatowych, takich do których nie była zobligowana na podstawie norm prawa oświatowego i rekomendacji.

[dowód: akta kontroli str. 1193-1194]

2.2. Nadzór Gminy nad szkołami

2.2.1 W okresie objętym kontrolą Gmina nie udzielała szkołom dotacji, zatem nie dokonywano kontroli ich wykorzystania.

[dowód: akta kontroli str. 1117]

2.2.2, 2.2.3 Zgodnie z art. 34a ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty, organ prowadzący szkoły lub placówki oświatowe sprawuje nadzór nad ich działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, w tym nad prawidłowością dysponowania przyznanymi szkołom lub placówkom oświatowym środkami budżetowymi oraz pozyskanymi z innych źródeł, a także gospodarowania mieniem, przestrzeganiem obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów, przestrzeganiem przepisów dotyczących organizacji pracy szkoły i placówki.

Wyjaśniając kwestię sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 34a ust. 1 i 2 ustawy o systemie oświaty Wójt podał, że: *Gmina w badanym okresie sprawowała nadzór nad placówkami oświaty w zakresie spraw finansowych i administracyjnych w tym gospodarowania środkami budżetowymi. W tym zakresie nadzór sprawowała z ramienia Gminy Główna Księgowa GZEAS. Dyrektorzy szkół na bieżąco byli informowani o stanie finansów na poszczególnych paragrafach. Sprawdzano czy nie naruszano dyscypliny budżetowej. Wraz z dyrektorami, Główna Księgowa ustalała ważniejsze zakupy do szkół, które z polecenia Wójta winny być konsultowane z Główną Księgową lub Wójtem. W zakresie gospodarowania mieniem oraz bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów organ prowadzący nie miał wyznaczonego pracownika do sprawowania takiego nadzoru. Obowiązek ten spoczywał na dyrektorach szkół, którzy w razie potrzeby informowali ustnie Wójta o potrzebach niezbędnych do utrzymania bezpieczeństwa i higieny pracy. Kontrole w tym zakresie prowadzone były również przez Komisję Infrastruktury. Nad przestrzeganiem organizacji pracy szkoły nadzór z ramienia Wójta sprawował dyrektor GZEAS w Jodłowej, który wykonywał ten nadzór na ustne polecenie Wójta. Opisanie wyżej czynności nie były dokumentowane.*

[dowód: akta kontroli str. 1182-1190]

2.2.4 Wyjaśniając kwestię przeprowadzania weryfikacji danych przekazywanych przez podległe szkoły i placówki, stosownie do art. 50 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹⁵ Wójt podał, że: *weryfikacji danych SIO objętych kontrolą, przekazywanych przez poszczególne placówki oświatowe dokonywał dyrektor GZEAS wraz z pracownikiem odpowiedzialnym za scalanie baz danych SIO (...) Weryfikacji tych dokonywano na podstawie projektów organizacyjnych szkoły, wykazów z ewidencji ludności oraz wykazów przesyłanych przez MEN. W badanym okresie nie zachodziła potrzeba dokumentowania przeprowadzonych weryfikacji, gdyż nie było istotnych co do meritum sprawy zastrzeżeń.*

[dowód: akta kontroli str. 1182-1190]

2.2.5 W Gminie nie opracowano i nie wdrożono systemu rozliczania czasu pracy nauczycieli.

Spośród ogółu 79 nauczycieli zatrudnionych w roku szkolnym 2011/2012 – 30 osób zatrudnionych było na podstawie mianowania, a 56, na podstawie umowy o pracę. W kolejnych latach było to odpowiednio w 2012/2013 r. 30 i 45 osób, w 2013/2014 r. 30 i 47 osób oraz w 2014/2015 30 i 44 osoby.

¹⁵ Dz. U. Nr 139, poz. 814 ze zm.

Wyjaśniając sposób sprawowania nadzoru w zakresie systemu rozliczania czasu pracy przez nauczycieli oraz kontroli dyrektorów w zakresie zasadności zatrudniania nauczycieli Wójt podał, że: *nadzór w zakresie systemu rozliczania czasu pracy prowadzili dyrektorzy szkół, a pracownik ds. kadr oraz płacowych rejestrował wszelkie zwolnienia nauczycieli dostarczane przez dyrektorów. W zakresie zasadności zatrudniania nauczycieli w trybie art. 10 ust. 7 ustawy Karta Nauczyciela, Gmina dokonywała tych kontroli przy zatwierdzaniu projektów organizacyjnych pracy szkoły, jak również w ciągu roku, gdy zachodziła konieczność zmiany planu organizacyjnego z powodu dłuższej nieobecności nauczyciela.*

[dowód: akta kontroli str. 262-288, 1182-1192]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą, organ prowadzący szkoły, nie prowadził udokumentowanego nadzoru w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów, o którym mowa w art. 34a ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświaty. Organ prowadzący nie wyznaczył pracownika do realizacji powyższego zadania, brak było również dokumentów potwierdzających wykonanie takiego nadzoru.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶, wnosi o:

1. Przedstawianie Radzie Gminy informacji o stanie realizacji zadań oświatowych szkół z terenu Gminy, stosownie do postanowień art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty.
2. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie osobnego komputera podczas zajęć dla każdego ucznia klas IV-V w Szkole Podstawowej nr 3 w Jodłowej Wisowej, stosownie do postanowień określonych w § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych.
3. Sprawowanie przez organ prowadzący, nadzoru nad wszystkimi podległymi szkołami, w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników i uczniów stosownie do postanowień art. 34a ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświaty.

¹⁶ Dz.U. z 2012 r. poz.82, z późn. zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów , dnia stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Wiesław Motyka

Barbara Lew
Starszy inspektor k. p.

.....
podpis

.....
podpis

Urszula Dziedzic
Główny specjalista k. p.

.....
podpis